

Fotograferen en Privacy

Een veelgestelde vraag bij Kortom: wat betekent GDPR voor het gebruik van foto's? Waarvoor en aan wie moeten we toestemming vragen? We zetten alle wetgeving even op een rij.

GDPR (of ook Algemene Verordening Gegevensbescherming) gaat over het beheer en de beveiliging van persoonlijke gegevens van Europese burgers. Als organisatie moet je vanaf mei 2018 kunnen aantonen welke persoonsgegevens je verzamelt, hoe je deze data gebruikt en hoe je ze beveiligt.

Wat betreft foto's zijn er twee (overlappende) regelgevingen waarmee je rekening moet houden:

1. **Het recht op afbeelding (portretrecht)**
2. **De privacywetgeving – GDPR**

Een foto of een filmpje maken? Eerst toestemming vragen!

Aan iedere persoon werd het recht op afbeelding toegekend. Dit betekent dat alleen de persoon zelf kan beslissen of van hem een afbeelding mag worden genomen en gebruikt. Je moet daarom de toestemming vragen om een afbeelding te nemen. Eens je die toestemming hebt, wil dit nog niet zeggen dat je de genomen afbeelding mag publiceren of verspreiden. Je moet dus voor elke handeling apart toestemming vragen.

Wat met minderjarigen?

In principe zijn het de ouders die voor minderjarige jongeren toestemming geven. Vandaag wordt echter aanvaard dat minderjarige jongeren zelf toestemming kunnen geven wanneer zij over "voldoende onderscheidingsvermogen" beschikken, dat wil zeggen dat hij/zij in staat moet zijn om zelfstandig beslissingen te nemen. Dit verschilt uiteraard van kind tot kind, maar dikwijls ligt de leeftijdsgrens toch tussen 12 en 14 jaar. Heeft een minderjarige voldoende inzicht en verantwoordelijkheid, dan geven ze best samen met de ouders de toestemming. Vanaf 18 jaar beslissen ze alleen.

Soms heb je geen uitdrukkelijke toestemming nodig om beelden te schieten:

- **de publieke plaats** : als een persoon zich in de openbaarheid begeeft, op een publieke plaats, geeft hij in feite zijn stilzwijgende toestemming. Die toestemming wordt dus afgeleid uit de feitelijke omstandigheden. Maar om een genomen foto of video verder te gebruiken of te reproduceren blijft de toestemming vereist tenminste als de persoon het hoofdonderwerp vormt van de afbeelding.
Staan er nu op het beeldmateriaal van een publieke plaats toevallig bepaalde personen, dan heb je voor het verdere gebruik van het beeldmateriaal geen toestemming nodig.
Bijvoorbeeld een foto van een monument waar toevallig enkele personen mee afgebeeld staan.
- **Een menigte**: ook beelden van een menigte vergt in principe geen toestemming, niet voor het maken ervan, noch voor het gebruik nadien, want ook hier is de weergave van de persoon bijkomstig.
- **Publieke personen**: aan politici, acteurs, zangers, sportvedettes, enz. moet je geen toestemming vragen omdat hier het recht op informatie geldt. Een goed voorbeeld voor de scholen is bijvoorbeeld het bezoek van de Koning of van een Minister aan de school. Toch moet je er steeds op letten dat enkele voorwaarden vervuld zijn:

- zo moet de afbeelding van een publiek persoon een informatief doeleinde hebben. Het beeldmateriaal mag dus niet commercieel worden aangewend;
- de afbeelding mag het recht op eerbiediging van het privéleven van de publieke persoon niet schenden. Om dit te beoordelen, wordt rekening gehouden met de concrete omstandigheden (er is bijvoorbeeld geen schending als de beelden werden genomen tijdens de uitoefening van een openbare activiteit, zoals het nemen van een foto tijdens een optreden van een bekende zanger. Wat wel problematisch zou zijn, is het nemen van een foto van diezelfde zanger en zijn winkelwagentje in de supermarkt bij het winkelen).
Sommige personen worden slechts tijdens een welbepaalde gebeurtenis als publieke persoon aanzien (bijvoorbeeld een getuige of een slachtoffer van een ramp of een misdrijf). De afbeelding van deze persoon moet dan ook gerelateerd zijn aan deze gebeurtenis en na verloop van tijd heeft de betrokkene het recht om vergeten te worden.
- Gelukkig moet je geen toestemming vragen als je beelden maakt voor uw eigen **familiealbum** of als je privéopnames maakt van de voetbalwedstrijd van jouw zoon, een fuif of van het schoolfeest. De privacywet geldt dus niet als het gaat om beelden voor louter persoonlijke of huishoudelijke doeleinden.
  - Maar als je die beelden op internet zet, overstijgt dit de persoonlijke of huishoudelijke doeleinden. Je verstrekt die beelden dan immers aan een onbeperkt aantal personen waardoor de privacywet weer van toepassing is. Je zou dit euvel kunnen oplossen door te voorzien in een beveiligde website die alleen toegankelijk is voor jouw familieleden of vrienden. Of je kan de beelden per e-mail versturen maar dan enkel naar de gasten op een feest.
- Ook **specifieke wetgeving** het gebruik van beelden toestaan, zonder dat de afgebeelde persoon zijn toestemming moet geven. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van een foto op de identiteitskaart. De Camerawet op haar beurt is de rechtsbasis voor de verwerking van beelden van bewakingscamera's.
- Indien het gebruik van een afbeelding noodzakelijk is om een taak van **openbaar belang** te vervullen, is voorafgaande toestemming evenmin noodzakelijk. Zo kan de politie bijvoorbeeld een folder verspreiden in de wijken van de gemeente met de foto van de desbetreffende wijkagent.
- Wanneer het maken of gebruiken van beeldmateriaal noodzakelijk is voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang van de maker van het beeldmateriaal of van derden aan wie het beeldmateriaal wordt doorgegeven, is toestemming van de afgebeelde persoon evenmin vereist. Om deze reden is het beeldmateriaal dat gemaakt en gebruikt wordt in het kader van journalistieke doeleinden niet altijd onderworpen aan de toestemming van de afgebeelde persoon. In deze gevallen moet het belang van de journalistiek om het publiek te informeren over bepaalde wantoestanden geval per geval worden afgewogen tegen het recht op bescherming van het beeldmateriaal van de afgebeelde persoon.